

เรียนเชื่อ กับเรียนแย้ง

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 10:34 น.

ผมสังเกตเห็นว่า วงการศึกษาไทยในปัจจุบัน มีลักษณะ ศรัทธานำ หรือเรียนแบบศิษย์เชื่อครู ตัวครูเองก็สอนให้ศิษย์เชื่อครู เชื่อตามที่ครูบอก ในขณะที่การศึกษาแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เน้นการเรียนรู้แบบฝึก ให้เชื่อตัวเอง เชื่อผัสสะของตนเอง จากการที่ตนเองลงมือทำ ตามด้วยการไตร่ตรอง (reflection)

แบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ โดยมีครูเป็นโค้ช การศึกษาแห่งศตวรรษที่ ๒๑ จึงเน้น ผัสสะนำ

ไม่ใช่ศรัทธานำ เป็นการศึกษาที่ตรงตามคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ กาลามสูตร

ในศตวรรษที่ ๒๑ โลกเต็มไปด้วยความซับซ้อน ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน การเรียนรู้ต้อง อยู่บนฐานความจริงนี้ การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้อง เรียนแย้ง ไม่ใช่ เรียนเชื่อ

เพราะในโลกที่ซับซ้อนและไม่แน่นอนเช่นนี้ คนเราต้องฝึกมองหลายมุม ฝึกให้กล้ามีมุมมองของตนเอง

แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องฝึกรับฟังการตีความผัสสะของคนอื่นด้วย จากประสบการณ์เดียวกัน นั่นคือ ต้องเรียนรู้เพื่อทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ แลกเปลี่ยนการตีความผัสสะของตัวเองต่อเพื่อน และรับฟังการตีความผัสสะของเพื่อน เพื่อนำมาเป็นข้อเรียนรู้ของเรา ให้ได้เห็นว่ คนเราตีความผัสสะ ไม่เหมือนกัน หรือแม้เหมือนกันก็ไม่เหมือนกันทั้งหมด

คือเรียนรู้ที่จะเคารพมุมมองของผู้อื่น นำมาเป็นข้อเรียนรู้เพิ่มเติมแก่ตนเอง

จริงๆ แล้ว ต้องทั้งเรียนแย้งและเรียนเชื่อในเวลาเดียวกัน

หากแย้งออกไปด้วยวาจา ก็แย้งอย่างเคารพความเห็นของผู้อื่น อย่างอ่อนน้อมถ่อมตน ว่าการตีความของตนอาจผิดก็ได้ แต่ตนรับรู้ผัสสะแล้วตีความอย่างนั้น

การกล้าแย้ง กล้าแตกต่าง เป็นคุณสมบัติของมนุษย์ที่ต้องการสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ภาษาอังกฤษว่า Dare to be different หรือเรียกว่าคุณสมบัติ differentiation

การศึกษาที่เน้นศรัทธานำ ไม่เหมาะต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

กล่าวแล้วก็ต้องแย้งตนเองเสียหน่อย

เรียนเชื้อ กับเรียนแย้ง

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 05 ตุลาคม 2013 เวลา 10:34 น.

การเรียนรู้ต้องมีส่วนศรัทธานำด้วย ในเรื่องเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่การทำหรือปฏิบัติ เพื่อคุณค่าที่ยิ่งใหญ่กว่าผลประโยชน์ของตนเอง ดีความได้ว่าเพื่อศรัทธาต่อพระเจ้า ก็ได้

วิจารณ์ พานิช

๑๖ ก.ย. ๕๖

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)